

Lapin yliopisto
Oikeustieteiden tiedekunta

ONPOOL9 RIKOSOIKEUS
ONPOOL95 KIRJALLISUUSTENTTI (5–6 op.)

Tentti 20.8.2018

Huom! Tämä tenttipaperi on tarkoitettu poolipohjaisen opintorakenteen mukaista rikosoikeuden tenttiä (ONPOOL95) suorittaville opiskelijoille. Vanhan oppiainepohjaisen rakenteen mukaan opiskeleville opiskelijoille on oma kysymyspaperinsa.

Kirjoita vastaukset erillisille konseptiarkeille. Jokainen vastaus (1–5) tulee kirjoittaa omalle konseptilleen. Vastaustilaa ei ole rajoitettu. Jätä paperin reunaan tilaa korjausmerkinnöille. Kaikista kysymyksistä on jätettävä nimellä varustettu vastauspaperi. Tentistä luopuva jättää yhden nimellään varustetun vastauspaperin, jossa on teksti ”luovun”.

1. Miten väitetyssä pakkotilatapauksessa arvioidaan tilanteen pakottavuutta ja pakkotilanteen puolustettavuutta?

(10 p.)

2. Mitä rikoskonkurrenssilla tarkoitetaan?

(10 p.)

3. Rakennustyömaalla työskentelevä Antti A. (36 v.) putosi kesällä 2018 neljännen kerroksen korkeudesta rakennustelineen kiinnityksen pettäessä yllättäen. Putoaminen aiheutti Antti A:lle mahdollisesti pysyväksi jäävän alaraajojen halvautumisen. Kun onnettomuuden syytä ryhdyttiin selvittämään, kävi ilmi, että kyseisen rakennustelineen oli asentanut paikalleen Eero E. (21 v.). Eero E. oli palkattu kyseiselle työmaalle edellisellä viikolla. Eero E. oli valmistunut ammattioppilaitoksesta rakennusalan koulutuksesta, mutta oli ollut viimeiset kaksi vuotta työttömänä. Telineiden asentamisen oli antanut Eero E:lle tehtäväksi hänen lähimpänä esimiehenään toiminut Hannu H. (47 v.), joka oli antanut Eero E:lle suurpiirteiset ohjeet työn suorittamiseksi ja käskenyt Eero E:n kysyä muilta rakennusmiehiltä neuvoa, jos asennuksessa tulisi ongelmia. Eero E. oli koonnut telineen parhaan taitonsa mukaisesti, mutta ei ollut tietoinen, että telineissä oli turvakiinnikkeet, joilla niiden koossa pysyminen varmistettiin. Kuulusteluissa Hannu H. vetosi siihen, että Eero E. oli palkattu nimenomaan kyseisen kaltaisiin tehtäviin, joten Hannu H:lla oli ollut perusteltu syy uskoa Eero E:n selviytyvän hänelle annetuista tehtävistä. Eero E:n oli palkannut kyseisen työmaan toimintaa johtava Ismo I. (46 v.), joka työskenteli valtaosan ajastaan rakennusyrityksen toimistossa, mutta kävi lähes päivittäin tarkastamassa tilanteen työmaalla. Ismo I. oli ollut tietoinen Eero E:n vähäisestä työkokemuksesta, mutta ei ollut erikseen maininnut siitä Hannu H:lle. Ismo I. totesi kuulusteluissa, että työmaalla oli ollut yleisenä käytäntönä se, että Hannu H. vastasi kyseisessä työpisteessä työskentelevien työntekijöiden työn ohjauksesta ja valvonnasta. Virallisesti tämä ei kuitenkaan kuulunut Hannu H:n tehtäviin vaan nämä tehtävät kuuluivat Hannu H:n esimiehen Janne J:n (55 v.) tehtäviin. Janne J. oli kuitenkin viime kuukaudet työskennellyt toisella työmaalla, joten ohjaus ja valvonta oli käytännössä

jäänyt Hannu H:n tehtäväksi. Hannu H. kuitenkin korosti sitä, ettei hänellä ollut käytännön mahdollisuuksia valvoa työpisteen kymmeniä työmiehiä ja painotti sitä, että tehtäviin tulisi palkata ammattitaitoisia työntekijöitä. Hannu H. muistutti myös, että työmaalla annettujen yleisten ohjeiden mukaan telineitä käyttävien tuli ennen telineille nousemista tarkistaa, että kiinnitys oli tehty oikein. Käytännössä tätä määräystä ei kuitenkaan ollut kiireisen työtahdin vuoksi noudatettu, mikä oli työmaalla yleisessä tiedossa.

Esitä perusteltu rikosoikeudellinen arviointi tapahtumista. Mainitse vastauksessasi myös sovellettavat lainkohdat. Vastauksessa ei tarvitse ottaa kantaa rangaistusasteikkoihin tai rangaistuksen mittaamiseen. Pohdi vastauksessasi kuitenkin sitä, onko tapauksessa perusteita määrätä yhteisösakko.

(10 p.)

4. Ystävykset Jussi (17 v.) ja Kalle (16 v.) olivat kuulleet, että Maija M. (80 v.) säilyttää suuria summia käteistä rahaa kotonaan. Jussi ja Kalle kärsivät kroonisesta rahapulasta, joten he päättävät viedä Maija M:n rahat.

Miten arvioidaan rikosoikeudellisesti seuraavia vaihtoehtoisia tapahtumien kulkuja:

a) Jussi ja Kalle päättävät mennä Maija M:n taloon keskiviikko-iltana, sillä he tietävät, että Maija M. käy keskiviikkoisin kirkkokuoron harjoituksissa. Jussi ja Kalle menevät sisään Maija M:n taloon lukitsemattomasta etuovesta. Jussin ja Kallen ollessa tutkimaan olohuonetta, Maija M. tulee yllättäen huoneeseen makuuhuoneestaan, missä hän on ollut torkuilla. Maija M. on kyseisenä keskiviikkona jäänyt flunssan takia pois kuoroharjoituksista. Maija M:n paikalle tulosta yllättyneenä Kalle lyö Maijaa vatsan alueelle mukanaan olleella taskuveitsellä. Maija M. menettää tajuntansa ja vuotaa runsaasti verta. Pojat soittavat Maijan kännykällä hälytysnumeroon ja poistuvat paikalta. Poikien hälyttämä ambulanssi tulee paikalle ja Maija M. viedään sairaalaan. Maija M. selviää leikkauksesta, mutta sairaalajaksonsa päätteeksi hän saa keuhkokuumeen, johon hän menehtyy, koska hänen yleiskuntonsa on huomattavasti heikentynyt vamman ja leikkauksen vuoksi.

b) Jussi ja Kalle käskevät Jussin pikkuveljeä Villeä (14 v.) menemään Maija M:n luo vierailulle. He käskevät Villen etsiä Maijan rahat ja tuoda ne Jussille ja Kallelle. Ville meneekin tapaamaan Maijaa. Maijan keittäessä kahvia keittiössä Ville löytää rahat olohuoneen kirjahyllyn laatikosta, mutta hänen harmikseen rahaa on vain 83,00 euroa. Tästä suuttuneena hän rikkoo Maijan television ja poistuessaan tönäisee Maijaa, minkä seurauksena Maija kaatuu ja hänen käteensä tulee kipsaushoitoa vaativa murtuma. Ville vie rahat Jussille ja Kallelle ja kertoo tässä yhteydessä myös television rikkomisesta ja tönäisystä. Jussi ja Kalle pitävät ihan ymmärrettävänä sitä, että Ville hermostui, kun rahaa ei ollut enempää.

Esitä perusteltu rikosoikeudellinen arviointi näistä keskenään vaihtoehtoisista tapahtumankuluista. Mainitse vastauksessasi myös sovellettavat lainkohdat. Vastauksessa ei tarvitse ottaa kantaa rangaistusasteikkoihin taikka tapauksessa mahdollisesti määrättävien rangaistusten lajiin tai määrään.

(10 p.)

Sellaisten opiskelijoiden, jotka ovat hyväksyttävästi suorittaneet rangaistusjärjestelmää ja rangaistuksen mittaamista käsittelevät luennot, ei tarvitse vastata seuraavaan tenttivaatimusten 3. kohtaa koskevaan kysymykseen (kysymys nro 5).

Kysymyksestä nro 5 saatuja pistettä ei oteta huomioon tentin arvosanaa määrättäessä.

5. Mikko (48 v.) on syyllistynyt henkirikokseen. Kerro perustellen ja lainkohdat mainiten, mikä on sovellettava rangaistusasteikko seuraavissa keskenään vaihtoehtoisissa tilanteissa:
- a) jos Mikko tuomitaan alentuneesti syyntakeisena tehdystä murhasta.
 - b) jos Mikko tuomitaan terroristisessa tarkoituksessa tehdystä taposta ja terroristisessa tarkoituksessa tehdyn tapon yrityksestä.
 - c) jos Mikko tuomitaan avunannosta tappoon.
 - d) jos Mikko tuomitaan törkeästä pahoinpitelystä, törkeästä kuolemantuottamuksesta ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidosta.
 - e) jos Mikko tuomitaan törkeän ryöstön yrityksestä ja törkeästä kuolemantuottamuksesta.

(10 p.)